Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/103

10.1.2025

# Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

# Additional considerations on euro area economic policy 2024

# (own-initiative opinion)

(C/2025/103)

Föredragande: **Petru Sorin DANDEA**



| | |
|---|---|
| Beslut av plenarförsamlingen | 21.3.2024 |
| Rättslig grund | Artikel 52.2 i arbetsordningen |
| Ansvarig sektion | Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning |
| Antagande av sektionen | 11.10.2024 |
| Antagande vid plenarsessionen | 23.10.2024 |
| Plenarsession nr | 591 |
| Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster) | 246/1/6 |



## 1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) anser att en stärkt finanspolitisk samordning mellan euroområdets medlemsstater är avgörande för att säkerställa verklig uppåtgående konvergens, stabilitet och resiliens. Detta skulle kunna innebära en närmare samordning av den nationella budgetpolitiken samt diskussioner om möjligheten till gemensamma finanspolitiska instrument. I detta sammanhang vittnar NextGenerationEU om hur viktigt detta är, och kommittén rekommenderar att liknande instrument ska ingå i den framtida fleråriga budgetramen. EESK uppmanar dessutom med kraft både den nationella nivån och EU-nivån att styra in de finanspolitiska frågorna på en väg mot hållbarhet och skapa finanspolitiska buffertar för framtida chocker.

1.2 Kommittén efterlyser kollektiva åtgärder för att fullborda finansunionen. De små dimensionerna och fragmenteringen av kapitalmarknaderna i EU leder till att investerare migrerar till andra globala marknader, särskilt marknaden i Förenta staterna. I detta sammanhang menar kommittén att fullbordandet av kapitalmarknadsunionen är en prioritering. Finansmarknadens stabilitet och ett omfattande konsumentskydd kommer dock att vara avgörande.

1.3 De befintliga skillnaderna i banklagstiftning och bankpraxis mellan medlemsstaterna orsakar finansiell fragmentering och förhindrar att finansiella resurser mobiliseras på ett effektivt sätt, särskilt när det gäller att finansiera viktiga infrastrukturprojekt på europeisk nivå. Fullbordandet av bankunionen måste därför prioriteras under kommissionens nya mandatperiod.

1.4 En åtgärdsplan bör utarbetas för att påskynda verklig konvergens, och sammanhållningspolitiken bör fortsätta att stå i centrum för den fleråriga budgetramen.

1.5 Enligt kommittén måste EU maximera den konkurrensfördel som den inre marknaden erbjuder. EESK stöder kommissionens initiativ att minska rapporteringskraven med 25 %, eftersom de utgör ett av de största hindren för hållbar ekonomisk tillväxt. Att minska byråkratin och förenkla de administrativa förfarandena skulle stimulera det europeiska näringslivet och göra det mer effektivt och ändamålsenligt. Detta får dock inte ske på bekostnad av sociala och miljömässiga normer eller arbetstagarnas och konsumenternas rättigheter.

1.6 En av euroområdets största brister är att en trovärdig beslutsprocess saknas. Det finns ett akut behov av en ny strategi när det gäller beslutsfattande.

1.7 I takt med att utfasningen av fossila bränslen fortsätter måste EU fullborda den inre elmarknaden. Det är mycket viktigt är att skapa ett helt sammanlänkat nät på europeisk nivå. Detta skulle samtidigt bidra till att sänka energipriserna, bekämpa inflationen och hjälpa företagen i EU att öka sin konkurrenskraft.

1.8 En övergripande politisk agenda för euroområdet under 2024 skulle behöva balansera kortsiktiga krav, såsom ekonomisk återhämtning, med långsiktiga prioriteringar såsom investeringar, hållbarhet, innovation och social delaktighet.

## 2. **Bakgrund**

2.1 Trots att världsläget är extremt besvärligt, med två militära konflikter vid EU:s gränser och ökande geopolitiska spänningar, har EU:s ekonomi visat sig vara mycket resilient och till och med visat tecken på återhämtning under första kvartalet 2024.

2.2 I den ekonomiska vårprognos ([1]) som kommissionen nyligen lade fram förutspås under 2024 en tillväxt med 1 % av BNP för unionen som helhet och 0,8 % för euroområdet, vilket är betydligt svagare än genomsnittet för de utvecklade länderna.

2.3 Inflationstakten beräknas för unionen som helhet uppgå till 2,7 % under 2024 och 2,2 % under 2025, och till 2,5 % under 2024 och 2,1 % under 2025 för euroområdet. När det gäller underliggande inflation förväntas dock målet uppnås i mitten av 2025.

2.4 Med 2 miljoner nya arbetstillfällen 2023 nådde sysselsättningen i EU rekordhöga 75,5 %, medan arbetslösheten låg kvar på en rekordlåg nivå på 6 %. Det finns dock stora skillnader mellan EU:s medlemsstater i fråga om arbetslöshetsgrad. Trots att reallönerna ökade med 5,6 % under 2023 ligger de fortfarande under 2021 års nivå. Den ekonomiska vårprognosen visar att reallönerna kommer att kunna återgå till 2021 års nivå efter mitten av 2025.

2.5 Även om det finns tecken på en återgång till tillväxt för EU:s ekonomi har riskerna på global nivå ökat under de senaste månaderna. Den nuvarande förloppet med global fragmentering, inbegripet antagandet av protektionistiska åtgärder (tullar) mot den globala handeln, och den höga volatiliteten på energimarknaderna förefaller vara de största utmaningarna. Den ihållande inflationen i Förenta staterna kommer att leda till förseningar i sänkningen av räntorna, vilket kommer att få Europeiska centralbanken att skjuta upp sänkningen av sina räntor. Dessa två negativa faktorer kommer tyvärr att bromsa nylanseringen av investeringar, även om de är mer behövliga än någonsin för att finansiera våra konkurrenskrafts- och försvarsinsatser, och naturligtvis klimatomställningen och den digitala omställningen. Dessutom kommer de offentliga medlen att kringskäras på grund av ökade utgifter i anslutning till klimatförändringar, försvar, omställningsprocessen och lånekostnader samt kostnaderna till följd av att befolkningen åldras.

## 3. **Allmänna och särskilda kommentarer**

3.1 EESK noterar medlemsstaternas överenskommelse om reformen av stabilitets- och tillväxtpakten. De nya förordningarna säkerställer ett större nationellt egenansvar, men också mer gynnsamma regler för beräkning av budgetunderskottet genom att medfinansieringsprogram med EU-finansiering tas i beaktande. Kommittén bedömer dock att en stram tillämpning av de finanspolitiska reglerna fortfarande är möjlig och kan påverka medlemsstaternas förmåga att använda finanspolitiken för att motverka ekonomiska nedgångar och uppmuntra investeringar. Inte ens en ny fas av åtstramningspolitik kan uteslutas. Eftersom euroområdet saknar en centraliserad finanspolitisk myndighet krävs det i det komplexa och besvärliga geopolitiska sammanhanget ytterligare steg mot en mer samordnad finanspolitik. En stärkt finanspolitisk samordning mellan euroområdets medlemsstater är avgörande för att säkerställa uppåtgående konvergens, stabilitet och resiliens. Detta skulle kunna innebära en närmare samordning av den nationella budgetpolitiken samt diskussioner om möjligheten till gemensamma finanspolitiska instrument. I detta sammanhang vittnar NextGenerationEU om hur viktigt detta är, och kommittén rekommenderar att liknande instrument ska ingå i den framtida fleråriga budgetramen. EESK förespråkar dessutom en balanserad form av budgetkonsolidering som säkerställer att de mest utsatta och låg- och medelinkomsttagare inte drabbas hårdast. Minskade utgifter för utbildning, social trygghet och hälsa är ett allvarligt problem för tusentals människor och undergräver konkurrenskraften, den ekonomiska tillväxten och den politiska stabiliteten.

([1]) ”Spring 2024 Economic Forecast: A gradual expansion amid high geopolitical risks”, Europeiska kommissionen, 15 maj 2024.

3.2 Med tanke på vikten av valet till Europaparlamentet i juni anser EESK att en rättvis grön giv och digitalisering bör förbli EU:s viktigaste långsiktiga politikområden. Tyvärr dras båda med underfinansiering, och Europeiska centralbanken uppskattar ett ytterligare årligt finansieringsbehov på över 740 miljarder euro. De små dimensionerna och fragmenteringen av kapitalmarknaderna i EU leder till att investerare migrerar till andra globala marknader, särskilt marknaden i Förenta staterna. I detta sammanhang anser EESK att fullbordandet av kapitalmarknadsunionen är en prioritering och upprepar sin rekommendation från yttrandet om den ekonomiska politiken i euroområdet 2024 ([2]). En fördjupning av kapitalmarknadsunionen får dock inte ske på bekostnad av stabiliteten på finansmarknaderna. EESK påminner om förslagen i sitt yttrande ”En kapitalmarknadsunion för människor och företag – en ny handlingsplan” ([3]).

3.3 Även om framsteg mot en bankunion har gjorts är den fortfarande ofullständig. Avsaknaden av ett fullt genomfört gemensamt insättningsgarantisystem och en stabil ram för resolution av banker kan leda till finansiell instabilitet. De befintliga skillnaderna i lagstiftning och praxis mellan medlemsstaterna orsakar finansiell fragmentering och förhindrar att finansiella resurser mobiliseras på ett effektivt sätt, särskilt när det gäller att finansiera viktiga infrastrukturprojekt på europeisk nivå. Ett exempel är hur alla europeiska systemviktiga banker använder den molntjänst som amerikanska företag erbjuder eftersom det inte finns någon europeisk motsvarighet. Fullbordandet av bankunionen måste prioriteras under kommissionens nya mandatperiod.

3.4 Mer än två decennier efter införandet av euron uppvisar euroområdet fortfarande stora skillnader i ekonomiska resultat mellan kärnländerna (t.ex. Tyskland och Nederländerna) och periferin (t.ex. Grekland, Spanien och Italien). Dessa skillnader kan medföra allvarliga bördor för människor, skapa spänningar och begränsa effektiviteten i en enhetlig penningpolitik. En åtgärdsplan bör utarbetas för att påskynda verklig konvergens. Sammanhållningspolitiken bör även framöver stå i centrum för den fleråriga budgetramen. Detta skulle kunna inbegripa en flexiblare politik från kommissionens sida när det gäller sammanslagningar eller förvärv som skulle kunna leda till att starkare europeiska företag etableras med en utvecklings-, forsknings- och innovationskapacitet som skulle ge dem samma villkor som andra företag som är verksamma globalt.

3.5 Många länder i euroområdet står inför utmaningar, och strukturella reformer behövs för att öka investeringarna, konkurrenskraften och produktiviteten på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt. I ett utmanande världsläge måste EU maximera den konkurrensfördel som den inre marknaden erbjuder. EESK stöder kommissionens initiativ att minska rapporteringskraven med 25 %. Att minska byråkratin och förenkla de administrativa förfarandena skulle stimulera det europeiska näringslivet och göra det mer effektivt och ändamålsenligt. Detta får dock inte ske på bekostnad av sociala och miljömässiga normer eller arbetstagarnas och konsumenternas rättigheter.

3.6 En av euroområdets största brister är att en trovärdig beslutsprocess saknas. I många situationer har denna process visat sig vara långsam och komplicerad på grund av principen om samförstånd. Politiska meningsskiljaktigheter och olika nationella intressen undergräver samstämmigheten och effektiviteten i euroområdets politik. Det finns ett akut behov av en ny strategi när det gäller beslutsfattande. Demokratiska institutioner, grundläggande rättigheter och ett mer ändamålsenligt deltagande av det civila samhällets organisationer i beslutsprocessen bör prioriteras.

3.7 Som ett led i de bredare insatserna för att bekämpa klimatförändringarna skulle euroområdets politik kunna prioritera investeringar i hållbar infrastruktur, stöd till gröna och koldioxidsnåla industrier och för omställningen av all ekonomisk verksamhet, inbegripet tjänster, finanser och fastigheter, samt genomförandet av mekanismer för koldioxidprissättning. Att integrera klimataspekter i penningpolitiska ramar skulle dessutom bidra till att anpassa de finansiella flödena till klimatmålen. I takt med att utfasningen av fossila bränslen fortsätter måste EU fullborda den inre elmarknaden. En förutsättning för detta är att skapa ett helt sammanlänkat nät på europeisk nivå.

([2]) Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet (COM(2023) 903 final) (EUT C, C/2024/2104, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2104/oj).

([3]) Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En kapitalmarknadsunion för människor och företag – en ny handlingsplan [COM(2020) 590 final] (EUT C 155, 30.4.2021, s. 20).

3.8 I ett komplext och utmanande geopolitiskt landskap bör euroområdet aktivt delta i globalt samarbete och global diplomati. Detta inbegriper att förespråka multilateralism, främja fri och rättvis handel och bidra till globala insatser för att ta itu med akuta utmaningar såsom folkhälsa, klimatförändringar och säkerhetshot.

3.9 En övergripande politisk agenda för euroområdet under 2024 skulle behöva balansera kortsiktiga krav, såsom ekonomisk återhämtning, med långsiktiga prioriteringar såsom hållbarhet, investeringar, produktivitet, konkurrenskraft, finansiell stabilitet, innovation och social delaktighet. Samarbete mellan medlemsstaterna i euroområdet, tillsammans med effektiva styrmekanismer på både nationell och europeisk nivå, kommer att vara avgörande för ett framgångsrikt genomförande av denna politik.

Bryssel den 23 oktober 2024.

Oliver RÖPKE
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande*